

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromszámos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 2 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több

Thuróczy Vilmos főispán és a béke.*

Nyitrvármegye főispánja hetekkel ezelőtt kapta meg az utasítást Budapesten, hogy a politikai békét a vármegyében helyreállítsa.

Megmondották neki azt is, hogy Széll Kálmán azon főispánokat, a kik a tisztességes politikai viszonyokat meghonosítani, s a »törvény«, »jog« és »igazság« szerinti közigazgatást létesíteni nem bírják, vagy nem akarják, — a főispáni hivatalra alkalmasnak nem tartja, s azoknak legkésőbb ősszel, az új belügyminiszter kinevezésekor távoznia kell.

Thuróczy Vilmosnak a kormány körében jó barátjai, a kik érette befolyásukkal dolgozhatnak, nincsenek; Tóth Vilmosnak halála óta az egyetlen Vodjányer Albert báró az, a ki hűségesen támogatja, de már ennek is nagyon csökkent a befolyása, mióta gyár-utcai palotájában csak olyankor látni szereplő politikai tényezőket, mikor a delegációk külön háznagy pünkösdi királyságú állásának betöltése közeleg. Ezen állással néhány ezer forintnyi ugynevezett gavallér — költségkiadás van összekötve, és b. Vod-

* Lapunk egyik budapesti barátjának ezen cikke aktuális értékű. Szerk.

jánernek az hizeleg, hogy erre a külön kiadásra az ő zsebe áll rendelkezésre.

Nyitramegye országgyűlési képviselőit a kormány nem kérdezi meg, sem a mostani főispán, sem a jövő főispán személyére nézve. Ezek az urak a kormánypártnak azon tagjai közé tartoznak, a kik benne csak mennyiségileg jegyzévek; minőségileg semmiféle politikai értékszámba nem vétetnek.

A Lloyd-klubban kettőről szivárgott ki annak híre, hogy a főispáni szék után puhatolództak, mintha arra reflektálnának. Az egyik gróf Széchenyi Aladár, kiről a kormánykörökben az a vélemény, hogy még fiatal, korai, mert Nyitramegyében semmiféle összeköttetései nincsenek, ismeretei, helyi tájékozottságai nincsenek. A másik: Craus István, kiről általában azt mondják, már késői, s végleg pensionált egyénnek tekintik.

A főispáni széknek újra betöltése két okból huzódik.

Az egyik ok, mert nem könnyű a teljesen megfelelő egyéniséget kiszemelni és meg is nyerni.

Nyitramegyének politikai prestige az új kormányzati irány hívei előtt nagyon erősen kompromitált, és talán túlságosan is (? Szerk.) befektetett, ezért olyan férhura van szükség, a ki a multak bünei-

ben nem részes, a megyei viszonyok előtte nem idegenek, és megvan a képessége egy oly nagy vármegye egész szerveztébe új lelket, új szellemet önteni.

A másik ok, mert még Thuróczy Vilmosnak ideje van bizonyosságát adni, képes-e megfelelni új feladatának vagy sem.

Kormánykörökben tudják, hogy Thuróczy férfiu, magán karaktere intakt, és vele minden tisztességes ember szívesen tartott volna, de nagyon felrójják neki azt a gyöngeséget, hogy engedte magát úgy politikai, mint közigazgatási kérdésekben gonosz kezek által vezetett, és hogy a legtöbb rossz dolog, melyekért az egész ország megbotránykozott, ugyszólván a háta mögött előleges tudta nélkül történt, és ő nem merte saját akaratát érvényesíteni.

Most már csak arra várnak, hogy Thuróczy Vilmos miként fogja megoldani a reá nézve nagy problémát?

Budapesten nagyon jól tudják, hogy ez nagyon nehéz feladat, és Thuróczynak egész akaraterejére, s egész idejére van szüksége, szakítani a régi rendszerrel, s a mi még nehezebb, annak roszelekkü embereivel. De ha erre rá nem szánja magát, hamarabb küldenek oda erélyesebb embert, mintsem maga is gondolná. K.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Bomba a nyitrai szabadelvű Casinóban.*

II.

A határozati javaslatokat Dr. Kigyúr olvasta föl, s azoknak tartalma némileg felvillanyozta a lelohadt kedélyeket.

Szólásra elsőnek jelentkezett Mercáder Ede, a körnek előkelő későn kelő tagja. (Ezen emberben nem kevés a könyv-velő, de, mert a könyv elől könnyen szök el ő, ezért sok embernek nem kell ő.)

Óvatosan körültekintett nincs-e a teremben az alispánnak valóságos belső titkos tanácsosa, kiről azt tartják, hogy ő az alispán detektív osztályának főnöke, a kis Tomcsányi, a kitől úgy félnek a megyeházi és casinói minorum gentiumok, mint az ördög a tömjéntől, vagy a körjegyzők az alispántól.

A kis Tomcsányiról hiszik, hogy ő Markót-nak az a drót nélkül telegrafáló Markóni-ja, a ki minden tere-fere lürbe bele szokott markolni, s azt az alispánnak élő szóval eltelegrafálni.

Neki tulajdonítják azt is, hogy Markót nem-

* Lásd e lap april 30-iki számát.

rég még a derek, jó Mozsáry Jóska is belemarkolt, és a megyei pénztár javára elmarkolta tőle azon évenkénti 200—300 forintoskát, mely a házalási könyvek kiállításánál csurrangatott Mozsáry Jóska mellény-zsebecskéibe.

Ilyen dolgokért kapnak a megyei központ segédhivatalnokai minden hó elején egy-egy „An-sichts“ kártyát, a következő intellemmel:

A hol fülel Tomcsányi,
Nagyon köll ott vigyázni,
Mert ő az a telefon,
Ki mindenkit befehon!

Tomcsányi előtt annyira trémáznak azok a szegény Sanyargó Vendelek, hogy a sok trémázástól ő maga is beleesett a tremába, de reá nézve ez is csak katonadolognak bizonyult, s ki szabadította belőle — Dr. Bienenstock!

Nem lévén még a teremben Tomcsányi, Mercáder Ede következőleg nyilatkozott:

Én a felolvasott határozati javaslatokat nagy lelkesedéssel, egyhangulag elfogadom, de az új főispánt két oly fontos dologban szeretném tájékoztatni és megnyerni, melyeken most Europa tekintete csüng, s melyek által az új főispán nagyon megerősítheti posztóját. Ez a két kérdés: 1. a nyitrai takarékpénztári terményáraktár,

vagyis elevator, és 2. a nyitrai kavicsbányák betömése s a marhavásártér berendezése.

Ekkor közbevágott Kubinyi Lajcsi, a ki szabad óráiban opera-énekes, s így bájolta el hallgatóit:

Ugyan kérlek Edus, hagy el a te fontos kérdéseket. Nálam tete tiszteletét nem régibe hazánk nagy államférfia, a magas kormány leg-belsőbb titkaiba beavatott báró braunecki Sporthert Ernest, a rudnói uradalom örökös ura, ki most rudnói várába szállt nyugodni — és azt mondotta, hogy a földművelési miniszteriumban külön ügyosztályt fognak felállítani az elevatorok és marhák számára. Ha téged álítanak ezek élére, lesz bőséges alkalmad velök foglalkozni. Nekem sokkal fontosabb mondani valóm van. Én is elfogadom nagy lelkesedéssel és egyhangulag a határozati javaslatok, de még egy indítvány teszek. Tegyünk, hogy Bánfi Dezső, az ő ministersége idejében, fényes tetteivel nagyon megvilágított politikai jellemet. Fényesen rendelkezett a rendelkezési alapal és világosan kezelte a 3 milliós választási kasztát. Mindezen nagy világosságokért megérdemli a „legnagyobb magyar gázember“ melléknevét, s én ezért indítványozom:

Irjon föl a nyitramegyei szabadelvű párt a magas kormányhoz, intézkedjen, hogy „a leg-

A szászéki-szakaszok. A kuriai bíróságról szóló javaslatot a főrendiház is megszavazta és pedig a híres 170. és 171. §-al, a kanzel-paragrafusokkal együtt, melyek büntetést szabnak a lelkesre, ha a képviselő-választást megelőző 3 hónapon belül a szertartások végzésére szánt helyen a szavazást befolyásoló nyilatkozatot tesz; vagy e célra a kegyesekkel visszaél, a legtagasabb magyarázatra alkalmas szóvevés, melyvel minden hímpelel visszaélhet, vagy legalább boszánthatja a papot. Ez a törvény a "bölcs" lelképászoroknak nem fog ártani, amint az ilyenek eddig se adtak okot az ilyen Perczel-féle intézkedésre, miután korteskedni mindenütt lehet, csak a templomban nem szabad. Nem is erről az oldalról nézzük mi ezt a törvényt, hanem nézzük a célzatot, a mely hozta és nézzük a boszút, mely ezekkel a paragrafusokkal a néppárt miatt akarta megbélyegezni a papságot, azt a kath. papságot, melynek ez az ország mindenét, kulturáját, intézményeit, jobb szellemét köszönheti. No hát csak bélyegezték meg azt a papságot, gyulöljétek, hiszen nem egy közületek annak a pénzén nevelkedett, annak a támogatásával lett emberre! Gyulöljétek, hiszen ez a ti halátok. Pedig hogy e soknyelvű haza még egységes, annak a papságnak nagy része van benne; hogy a nép a korrupt közigazgatás, a sokféle elnyomás miatt nem lázognak, annak a most törvényvel megbélyegzett papságnak köszönhetitek. Bélyegezték csak meg, a ti halátlanságotok keserűen fog neki esni, de azért nálatok jobban, mert önzetlenebbül fogja ezután is szeretni hazáját.

Szell Kálmán lefújva.

A nyitramegyei központi választmány nem vette tudomásul Szell Kálmának miniszterelnökké történt kinevezését, s nem vette tudomásul, hogy Szell Kálmán a „törvény, jog és igazság” uralmát proclamálta kormányzati elvéül.

A nyitramegyei központi választmány azt hiszi, hogy ha ő homokba dugja a fejét, akkor már észre nem veszi a világot az ő körmeit. — A madarat tolláról, a központi választmányokat pedig tetteikről ismerik meg.

Azon belügyminiszteri rendeletek, melyeket Szell Kálmán a képviselőválasztók összehívására tárgyában adott ki, a nyitramegyei központi választmányban nem találtak termékeny talajra, mert ha végig olvassuk az összeíró küldöttségek névsorát, lehetetlen a Bánffy-Tarnóczy korszak gyászos emlékeit föl nem idéznünk. (Hisz Kostyál Miklós, a főintéző, a maga rideg szellemével azóta is totum fac-nak maradt. Szerk.)

Már a bpesti napilapokban is olvastuk, hogy 3 főbíró és 25 körjegyző van kiküldve. Hát a főbíróknak és a jegyzőknek nincsen más

nagyobb magyar gázember" neve megörökítessek, és tekintetel azon nagy leki sötétségre, melyben a magyar feyházak törzsvendégei szenvednek, állítsanak 10 feyház területén a legnagyobb magyar gázember tiszteletére 10 gróf Lambert-féle kandelabert. Fordítsák erre azon összeget, melyet Bánfi Dezső az ország javára a quóta-arany megállapításánál megspórolni akart. Ha pedig ez nem lenne elegendő, tegyék hozzá azon jövedelmet, mely a Femke néhány ezer rendkívül buzgó s vegtelenül áldozatkész tagjának tagdíjhátralékából még ugyan be nem folyt, de befolyt nem is fog soha.

Ha ezen indítványt elfogadjuk, egy csapással két legyet ütjük. Biztosítjuk magunknak Bánfinak gratiáját azon esetre, melyért én minden nap imádkozok, hogy: „jőjjön el a te országod, miként a pokolban, úgy e földön is.” — és a mi az én szívemnek leghőbb vágya, tudniillik, ha talán még egyszer a kormányra visszakertül, — és biztosítjuk magunknak Szell Kálmán gratiáját, mert Szell tudni fogja, hogy a nyitramegyei szabadelvű párt, annak idején kész lesz egyhangulag és nagy lelkesedéssel az ő nevének is megörökíteni.

Mit szólsz ehhez Mikulás?
Ugy-e jó, ugy-e pompás?

dolguk, mint a választók összeírásánál napokig és napokig tölteni az időt?

A főbírákat kiküldeni nem illik, mert ez annyit jelent, hogy hivatalukban hosszabb időre is könnyen nélkülözhető, s így vagy kevés a munkájuk, vagy egy sem ők vegezik azt. — Saját járásukban összeírni pedig visszatetsző is, mert a közigazgatási főnöknek a járás ilyen kardinális politikai kérdésénél functionálni nem szabad, nehogy a köznépnél azon hiedelem terjedjen, mintha a képviselőválasztói jogosultság megállapítása is a főbíró hatáskörébe tartoznék.

A körjegyzőket a saját körük közséjeinél alkalmazni helyes, mert ők hivatva leginkább fölvilágosításokat adni, de már ezen túlmenni helytelen. S nem is szükséges a körjegyzőket küldöttségi tagokul megfizetni, hiszen ők mint jegyzővezetők hivatalból is kirendelhetők. Ehez csak egy kis pártatlanság és praktikus akarat kell.

Mit keres például Vladár Pál a komjáti jegyző, mint rendes tag Érsekujvárott, Tardoskeden? Mit keres Polyakovics Ferenc a nagykeri körjegyző Cétényben, Pannon, Mányán, Vajkon?

Mit keres Mattyasovszky a soók-szelőcei jegyző Farkadon, Negyeden, Mocsonokon; Bartaky az ivankai jegyző Ujlakon, Üreghen?

Miért írjon össze Szloboda a galgóci jegyző Pöstyénben, és Lelley a póstyeni jegyző Vitten-cen vagy Bucsányban? *)

* * *

Határozottan sértő és aprehenziókra okot adó intézkedés, hogy Vladár Pál a falusi jegyző rendes tag, Hegedűs Kálmán, a gróf Károlyi uradalom gazdaszije pedig csak póttag. Jankovics Ferenc, Mattyasovszky Béla, Bartaky József, Lelley János, Halácsy Ferenc, Bihary Gyula, Várszeghy Sándor, Hencz Kálmán körjegyzők mind rendes tagok; ellenben az illető bizottságoknál Horváth Manó plébános, Paray Sándor gazdaszije, Bacskány Ágoston plébános, Uherek László takarékpénztári könyvelő, Czocher Béla földbirtokos, Szlamka János kereskedő stb. csak póttagok.

Az egész vágvecsei járásban nem volt található más küldöttségi elnök, mint Csemniczky Géza főbíró, a ki a Prohászka-Széchenyi-féle választásnál olyan bánfimódon viselkedett, hogy dr. Prohászka Ottokár pártja fővezetőjének, dr. Tóth Károly úrményi orvosnak, még a választás előtti nap estején sem akarta megmondani, hogy másnap a pártok hol lesznek föllálítva?

*) A többi térszűke miatt mellőzzük. Bocsanat!

Van ám ezse Lajcsinak,
Ne gondold, hogy Lajcsi vak!

Az ekkép sötét gondolataiból fölriasztott dr. Klochtyal Mikulás azonnal felelt: én is *egyhangulag és nagy lelkedéssel* fogadom el az összes észrevételeim. Uraim! A megye területén most bekesség honol. Fölszedtem szakolcai sátorfámat, — ex-lex állapotba került a Tarnóczy-códex, s vidéki hiveink várakozási államanyban „Stand“-okon lesik a Mannát, melyet az új, jó Szell fog hozni. Csak a megyeházán folyik a háború. A főispán, az alispán és az árvaszéki elnök urak úgy szeretik egymást, mint a farkas meg a bárány! Természetesen az alispán úr a farkas, a ki a másik két bárányt szeretné az utból eltenni.

A főispán úrral a hol csak lehet nyiltan és titkosan újat húz, természetesen csak hivatalos kérdésekben, a mi nem újság, hiszen főjegyző korában is biztatgatta már Craus Istvánt, az akkori alispánt, reszeljen minél több s erősebb tornát a főispán úrnak orra alá. — Az árvaszéki elnök úron meg ott üt egyet, a hol lehet. Nagy hűhóval vizsgálatot hirdet az árvaszék kezelése tárgyában, ezt kikürtölteti a helyi hírlapokban, s azután: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus! Végre is kiszült, hogy Craus Vince úrral

A n.-tapolcsányi járásban nem volt található más küldöttségi elnök mint Csippek János a volt n.-tapolcsányi dühös kortes-patikus, a ki most *Budapest*en lakik?

Vágujhelyen csak Rexa főbíró, és Privigyén csak Filberger főbíró az egyedüli, a ki politikai s bizalmi kiküldetésre érdemes?

Az egész megye területén nem talált a központi választmány ellenzéki férfit, a ki a közügyben eljárni, fáradozni, s polgártársainak jogaira örködni kész is, képes is?

Sajnos, hogy a központi választmány az eddigi Bánffy-rendszer folytatása által önmagát mutatta méltatlannak hivatásának kifogástalan betöltésére, és még sajnósb, hogy mindez a főispán és alispán tudtával történt. (Mikor Kostyál az úr. Szerk.)

Az ilyen tettek előre vetik árnyékukat, s ezen árnyék azt mutatja, hogy itt még mindig Bánffy szelleme kísért. Már pedig ezen kísérteteket el kell pusztítani. *Kp.*

Ujdonságok.

A megyei tavaszi közgyűlés május 17-én tartatik, ez lesz az első a Szell-kormány alatt. Úgy értesülünk, hogy az ellenzék részéről erélyes felszólalások fognak történni a megyei kormányzatnak az új rendszerbe be nem illő folytonos eljárása, visszaélései, tapintatlanságai miatt, a miből a kormány meggyőződhetik, hogy így, amint vannak, az állapotok nálunk békére nem vezetnek. A közgyűlés népesnek ígérkezik.

Nyitra a fővárosi sajtóban. Napról-napra szól megyénkről a sajtóban a nóta, s mindannyiszor oda szöggelik ki az egész, hogy a mostani főispán, ha nem is személyében, de azzal a bizonyos öt befolyásoló kamarillával, nem illik bele az új rendszerbe. Hogy ebbe a homályos beszédbe némi világosságot öntsünk, fölemlítjük, hogy a gyenge főispán ezen befolyásolói között itt szelében Pongrácz körjegyzőt, dr. Kostyál főjegyzőt, a főispán öcsjét, a főorvost emlegetik, s azt mondják, hogy ezek követték el vele a sok tapintatlanságot, mely szemetiét is odiossá teheti. A „Budapesti Hírlap” tegnapi számában ezt írja:

Az egykor sokat emlegetett nyitrai állapotok újra fölszínre kerültek. Nehány nap előtt történt, hogy a volt nyitrai nemzeti párt vezető tagjai Emődy József, a két Ocskay, Mezei Gyula és Wattenwyl báró beléptek az országos szabadelvűpártba a nélkül, hogy a nyitrai szabadelvű

együtt jártak az egyetem — — mellett; — — én pedig valóságos dr. vagyok. S kiszült, hogy a főispán úrnak protekciója nélkül ma is mindketőnek kvalifikációja egyenlően semmi; — én pedig szolgálatkész ember vagyok.

Ezen állapotokat tovább is tétlenül néznünk nem szabad, s minthogy az egyik tarthatatlan, a másik türhetetlen, a harmadik tolthatatlan, természetesen, hogy én lettem a telhetetlen.

Leghelyesebb lenne a főispán úr mellé az alispáni székbe olyan férfit ültetni, a ki ép oly szemesen fogja megírni a Szell Kálmánt üdvözlő feliratot, mint a milyen szemetesen írta meg az obstrukcióra üvöltő, fel—háborító iratot.

Olyan férfit, kinek beszéde, modora, fellépése edes, mint a boszniai lekvár, személye rokonszenves, mint Pulszky Gusztí, politikai őszintesége s megbízhatósága olyan kétségtelen, mint Eötvös Károlyé, — szóval olyan férfit, a kit megnevezni tiltja szerénységem.

Ennek a kérdésnek megoldása pedig a megszokott vármegyei gyakorlat szerint a következő:

Gyorsan multak a hetek,
Az alispán már beteg.
A sok munka tette!
A vármegye pénze jó,

párt kötelekbe való fölvételüket szorgalmazták volna. Ezt a tényét a sajtó egyes orgánumai siettek Thuróczy főispán terhére róni, ki mint a régi rend támasztéka áll utjában a társadalmi békenek és a politikai összeforrásnak. Ezt azonban félhivatalosan megcáfolták, kiemelve, hogy Thuróczy Vilmos azok közül a férfiak közül való, kiket hivatalos működésük alatt mindazok bizalma kísér, a kik a jogot, törvényt és igazságot tisztelni hajlandók. Ezzel szemben nekünk a másik oldalról azt írják, hogy Nyitramegyében ez ideig tényleg semmi sem történt arra nézve, hogy a szétzilált megyei állapotok megjavuljanak és a régi mesterségesen teremtett és táplált ellentétek elsimittatván, a visszavonás békés munkának és alkotó tevékenységnek adjon helyet, a mire Nyitramegyében nemzeti és közgazdasági szempontból egyaránt elegendő nagy szükség van.

Esküvő. Berencsvári Halus János császi földbirtokos, a mult heten örök hűséget esküdött boldogfalvi Boltzár Ida k. a-nak Péterfalván. Az esketést a menyasszony bátyja a kopcsányi plebános fényes segédlettel végezte. A nagyszámú s fényes násznép, a melyben a vidéki papság szép számmal volt képviselve, Boltzárék ősnemesi kuriáján jó kedv, vig hangulatban s a köpcsényi cigány remek zenéje mellett, megülte e derék pár nagy napját.

Halálozás. Oppermann H. C. T. cabaji jómodú, porosz származású földbirtokos, ki közel 40 éve, hogy letelepedett megérnkben, előbb mint a Benecik-féle birtok bérlelője, később mint önálló és igen észszerű gazda, igazi mintagazdaságot rendezett be Cabajon. Május 13-án reggel költözött el az elők sorából élete 81 évében. — Özv. Posta Alajosné, a volt zsolnai aljárásbíró neje, május hó 6-án hosszas betegeskedése után Kis-Bélicen meghalt. Nyugodjanak békében!

A Nyitravárosi szépítő egyesület elhatározta, hogy 1899. évi június hó 11-én kirándulással, szórakoztató társas játékokkal, látványosságokkal és táncsal egybekötött nyári mulatságot rendez.

Árviz. Nyitra folyó mai napig folyton árad. A víz a Szigetet teljesen ellepte, a fűtat 60 centiméternyi magas vízréteg borítja. Mélyebben fekvő helyeken, egy méteren felüli víztömeg áll. A hullámok a vendéglő terraszának legfelsőbb lépcső fokát nyaldossák, a vendéglős pedig kihurcolkodáshoz készül. Ugyancsak a város mélyében fekvő házakban, u. m. a Hid-utcában, Rév-utcában és Váralján a pinéket s az udvarokat elöntette, utóbbi helyeken a szegény emberek zöldes kertjeiben a veteményeket tönkre tette. A mint értesülünk, a folyó Csekej község mellett a töltést áttörte, és nagy erővel a réten keresztül elöntötte az egész községet. Nyitrát köröskörül kis tenger környezi.

Szinielőadás. A kath. legényegylet mult vasárnap saját helyiségében igen sikerült műkedvelői előadást rendezett. Előadásra került Joáchim

Jusson neki penzió

Örüljön felette.

Könnny ez, ugy vélem én;

Az orvosi vélemény

Elcsinálja szépen!

Sulyos, nagy betegek

Craus, Janics és Mérey

Bizonnyitják épen!

Nem vagyok ellensége —

(Bejött Tomcsányi!)

(Vége.)

Hogy ad tüzet a magyar huszár?

A török háboru alatt II. József a táborban járkálva, lobogó tűznél melegedő katonákra bukkant.

A császár tüzet kért tőlük.

Míg a németek csípővasért szaladtak, egy huszár belemarkolt a zsarátnokba, és a hamuval együtt, hogy kezét meg ne égesse, olyan szép piros parazsat tartott a császár elé, hogy csak úgy szikrázott.

— Das ist ein Mordkerl! mondta a császár és rágyújtott a ritka tüzes serpenyőből.

Ágoston 3 felvonásos színműve: „A ki másnak vermet ás, maga esik bele”. A darab igen tanulságos, főképp a jelen szociális időben. Egy szocialista lap szerkesztője, ki jó hozományra számít, bele szeret egy koresmáros leányába, de még inkább apja erszényébe; e koresmát gyári munkások látogatják, kiket a szerkesztő a tőke elleni gyűlöletre izgatja. Egy munkás azonban, nem hagyja magát a becsület utjáról letériteni, a ki különben szintén szemet vetett a koresmáros csinos leányára, s ez viszont szívesen látja a legényt. A konkolyhitő szerkesztő leüti a legényt. A míg ezt a koresmáros lakásán ápolják, a szerkesztő támadást rendez egy gyár ellen, melyben sok pusztítást vitt véghez a felizgatott tömeg. A szerkesztő ideje korán ellillan, és mint felbujtatót a jóralvó legényt feljelenti a rendőrségnél, ki aztán elfogatja. A leány szinten elfogadja a szerkesztő hódolatait, és ügyesen kicsalja belőle a vallomást, hogy ő a tulajdonképeni értelmi szerzője a gyár pusztulásának. Most a szomszéd szobában várakozó gyáros, és csendőr, kik mindent hallottak, az árulót lefűlelik és bekisérik. A gyáros üzlettársul veszi a becsületes legényt, ki a leány kezét megkapja. — A szereplők kitétek magukért, ugy, hogy minden felvonás végén a néző közönség tapsjutalomban részesítette. Az előadás után tánc volt. A nézők sorában ott láttuk dr. Bobok József, Jeszenszky Alajos kanonok urakat, Markovics János főtanfelügyelőt, több paptanárt és előkelő iparosokat, családjaikkal.

Felozlott selyembeváltó állomás. A kormány a néhány év előtti városunkban letesített selyemtenyésző és beváltó állomást részvét hiány miatt felozlatta. A régi kórház-épületben volt berendezési tárgyakat egy miniszteri kiküldött, már el is szállította. — Tehát vége van a nyitrai selyemnek, ezentul csak Kraus Vilmos boltjában nem be, hanem kiváltható lesz.

A ki nem akar elnök lenni. A nyitramegyei központi választmány által az országgyűlési képviselő választók összeírására kiküldött nyitrai bizottság elnöke: dr. Gutvill Pál ezen tisztjéről lemondott. A központi választmány dr. Klobusiczky Károlyllyal helyettesítette. — Ugyalászik dr. Gutvill úr nem akart kormányozni olyan sajkát, melynek vitorlájára Budapestről másképen fúj a Szell és a megyeházáról másfelé irányítani akarnák.

Mezőgazdasági szesztermelők és hivatalok értekezlete Nyitrán. A felvidéki szesztermelőket és hivatalokat ez uton is kéri a Nyitram. Gazd. Egyesület, hogy a f. május hó 30-án d. e. 10 órakor Nyitrán tartandó értekezleten lehetőleg valamennyien megjelenni sziveskedjenek.

Nyitramegye közigazgatási bizottsága kedden május hó hó 9-én tartotta rendes havi ülését, mely igen rövid tartamu volt. Egyébb fontosabb ügyek hiányában regisztráljuk, hogy Alsó-Köröskény község folyamodott, miként a faluban postahivatal állitassék fel. Tekintettel azonban arra, hogy Nyitra és Ivánka közti 7 kilométernyi uton három postahivatal van és pedig Nyitrán, Felső-Köröskényben és Ivánkán; a kereskedelmi miniszterhez a kérvény azzal a megokolással fog felterjesztetni, hogy a felső-köröskényi postahivatal Alsó-Köröskénybe helyeztessék át, mert több lakossággal és nagyobb kereskedelemmel bír, vagy pedig Alsó-Köröskény község az ivánkai postakézesítési kerületből a sokkal közelebb eső felső-köröskényi postakerületbe helyeztessék át. — A tanfelügyelő április hóban 84 iskolát és 60 óvodát látogatott meg. A tapasztalt eredmény általában kielégítő. A sissói iskola romba dönt, miért is az oktatás be lett szüntetve. Tökésújfalun bizonyos Bienenstock Ármín, ki tanítói képesítéssel nem bír, izraelita zugiskolát tart fen. Elhatároztatott, hogy az iskola bezárassék, a tanulók névsora, az órarend és taneszközök elkoztassanak, a gyermekek szülei pedig az országos tanítói árva alapja javára 10—10 frttal bírságotassanak, Bienenstock pedig a községből örökre kiutasitassék. — A főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot Nyitra r. t. városában, a nyitrai, galgöci, póstyeni, tapolcsányi és privigyei járásokban felette kedvezőtlen, a gyermek betegségekből leginkább difteritis, kanyaró

és vörheny szedik áldozataikat, ez utóbbiból a halálos kimenetelű esetek száma 25%-ra ug. Jelenti továbbá, hogy a tökésújfalusi és udvarnoki róm. kath iskolák egészségügyi tekintetből kifogásolaudók.

A felvidéki szövetkezeti gazdagylés Nyitrán nem 24-én, mint már közzötetett, hanem május hó 30-án szerdán délelőtt 11 órakor fog megtartatni. Károlyi Sándor gróf, a szövetkezeti mozgalom vezérének kívül, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség vezérferfiái is jelen lesznek a fogyasztási és hitelszövetkezetek létesítése érdekében tartandó eme nagyjelentőségű gyűlésen. Jelen lesz továbbá az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója is. Ezen gyűlés kiindulási pontját képezi az egész felvidékre kiterjedő szövetkezeti mozgalomnak.

Lénárt ur ügyében, kinek, mint a választók összeírására alakított egyik küldöttség elnökének eljárását lapunk két munkatársa is bírálat alá vette — két felszólalást is vettünk. Mindkettőt Lénárt ur fiaitól. Az egyik ifj. Lénárt Sándor gépészmérnök Karlsbadban azt írja, hogy az „egy jogász” aláírással ellátott cikk modora frivol és azt feltétlenül visszautasítja; a másik, Lénárt Ákos ügyvédjelölt bellusi levelezőnkkel, Kuna Pál urral bának el keményebb módon. — Hát mi nagyra becsüljük a fiú tiszteletet, de a beküldött cikkekre érdemszerűleg nem válaszolhatunk, miután nekünk sem ifj. Lénárt Sándor, sem Lénárt Ákos urakkal nem volt dolgunk, hanem Lénárt Sándor ügyvéd ur politikai szereplését bíráltuk. Mindaddig, míg ő maga nem szól, mi nem nyilatkozhatunk, nehogy az ügy oda tereltessek, a hova nem akarjuk és nem is tartozik, t. i. a személyes tőrre. — A cikkekből foglalt tényeket tessék megcáfolni, a modorban — ha éppen kívánják — szívesen teszünk concessziót, mert mi az ott felhozott tényekre fektetjük a fősúlyt.

Vizbe esett. Áldozó-csüörtörtökön délután Forró Ferenc kovács-segéd, több pajtasával neki támaszkodott a törökkaputér folyó-menti korlátjához, s innen néztek a körhinta körüli tarka képet, míg egyszerre a korlát oszlopai a víz által alamosott és meglágyult talajból kidőltek. Az ifjak halomra estek a földre, míg Forró hanyat bukkott a folyóba. Szerencséjére kitűnő úszó lévén, csakhamar ujra parton termett és a piszkos víztől átázott ünneplő ruhájában haza szaladt.

Frideczky Timóth †. Kaplathi és esenedei Frideczky Timóth- aranyarkantus vitéz, Nyitravármegye volt főispánja halt meg e hó 7-én. Frideczky 1816. ápril. 27-én született Kaplathon Galgóc mellett. Szülei Frideczky József és Kochanovszky Terecz voltak. Fialat korában megárvulván, néhai Rudnay Sándor bibornok, Magyarország hercegprimása, esztergomi érsek udvaránál nevelkedett fel, mert öreg anyja Rudnay Anna az érsek edes testvére volt.

Az érsek elhalálozása után Pesten végezte jogtanulmányait, hol ügyvédi diplomát szerezvén, Nyitramegyében esküdt lett, később a póstyeni járásban szolgabírói állást foglalt el. Itt találta a forradalom, melyben mint nemzetőr vett részt. A nemzeti mozgalom leveretése után Sziléziába menekült, de visszatérvén, Kaplathon elfogatott és Pozsonyban kellett volna a haditörvényszék elé kísértetnie, de Erdődy grófné közbenjárására Simoncsics osztrák tábornok által nagy nehezező haza bocsáttatott. 1854. évben megnősült, mindszenti Nesztor Josefint vevén nőül. A hatvanas években, mint képviselő három ciklusban a galgöci kerületet képviselte, a negyedik ciklusra is pályázott, de Szuppan esztergomi kanonok ellenében néhány szavazattal kisebbségben maradt, Szuppan a választás után megbetegedvén, a megüresedett képviselői állásra a kerület ismét őt jelölte, de őt azt elfogadni többé nem akarta, illetőleg Szapáry Gyula grófnak engedte, ki meg is választatott. — Frideczky Timóth 1875-ben Nyitramegye alispánjává választatván, azt elfogadta és viselte míg gróf Csáky László a főispánságról lemondván, a kormánynak Frideczky Timóthot ajánlotta főispánnak, ki 1876. aug. 8-án kineveztetett. 1879. évi május hóban a főispáni állástól megválván, kaplathi birtokára visszahu-

zódott, de azután is tevékeny részt vett a közügyekben.

A koronázás idejében, 1867. évben képviselő lévén, — a koronázás alkalmával a magyar királyok, a nádor ajánlatára, a tek. KK. és RR. közül egynehányat aransarkantyus vitézekké szoktak ajánlani és azok a koronázás alkalmával lovagokká ültetnek. — nádor nem lévén, Andrássy Gyula gróf akkori miniszterelnök által ajánlatot Frideczky Timóth aransarkantyus vitéznek.

Mint képviselő a Deák-párthoz tartozott, a fuzió után a szabadelvű párthoz esatlakozott.

Halálát özvegye, négy fia, három leánya és tíz unokája gyászolja. Egykori alantásai, mint tisztességes character, nemes főnököt és hozzáférhetlen becsületességű egyént emlegetik. Béke poraira.

A farkasdi óvoda helyzete. Már közel egy éve annak, hogy Farkasdi község óvodája a legnagyobb fajvesztes közepett és hosszú vajadás után megszületett. Fájdalmat keltett a pótlónak 4—5°/_o-os emelése, a nők meg épen zokon vettek, hogy eleinte kötelezőnek hangzott a gyermekeknek óvodába való elküldése, ki fogja őket oda és vissza vezetni? Nem-e szegényfolt ez reánk anyánkra? Több megjegyzés hangzott el százak ajkairól. S ma már örömmel tapasztalja egész Farkasdi, hogy a 4—5 éves kis gyermekek mily szép verseket elsajátítottak, egészen elfeledik napközben a szülei házat. Számuk már úgy megsaporodott, hogy a t. c. városi atyák homlokai ismét redőkre húzódnak, mivel a második óvónő alkalmazása van kilátásba helyezve azáltal, hogy a kicsik száma a százat már jól túlszárnyalta. Ezt pedig mint magától értetődik — valamint az üzletforgalmat nem a raktár vagy helyiség — de csakis a működő, ezelmes személy idézhette elő.

Csodálatos történet. A magyar spritiszták közlönye, a fejtelmes Világ csodálatosabbnál csodálatosabb történeteket ad be hetenkint olvasóinak. A megható csodák közt az már mindennapos dolog, ha a séanceokon a szellemek egyszerre a levegőből narancssal megrakott tálakat tesznek a hűledező hívők elé, vagy pedig egyszerre piros meggyekkel megrakott fa emelkedik ki a földből. Az ártatlanabbak közé tartozik a mai számának egy aprósága, mely tudós lapársunk szerint ezelőtt két hónappal Buenos-Ayresben történt. (Különös, hogy többnyire Amerikában történik az ilyesmi! Szerk.)

A vikárius épen bevégezte misejét és buzgón imádkozott a sekrestyében, a hol rajta kívül senki sem volt jelen. Egyszerre csak hirtelen egy női alak termett előtte, a ki sürgető hangon kérte, hogy haladéktalanul menjen T. tábornokhoz, mert gyónni akar. Megmondta az utca nevét és a házszámot is, a hol a tábornok lakik.

A vikárius azonnal elindult és tőle telhetőleg sietett a tábornok lakása felé. Csakhamar oda is ért és elmondta a tábornoknak, — a ki nagy nyugalommal olvasgatott valami folyóiratot, — hogy miért jött. A tábornok szerfölött csodálkozott és biztosította a lelkész, hogy esze ágában sem volt meggyónni, sem pedig őt magához farsztani.

— Tulajdonképen ki is mondta önnek, hogy hívatom? — kérde a tábornok.

A pap tekintete ebben a pillanatban egy arcképre esett, mely a szoba falán függött. Habozás nélkül a képre mutatott és mondta:

— Az a hölgy!

— Lehetetlen, — mondá a tökéletes meggyőződés hangján a tábornok, — hisz az a kép anyámat ábrázolja, a ki réges-régen meghalt!

A vikárius bocsánatot kért és már éppen el akart menni, midőn a kemény katona arcvonásai hirtelen ellágyultak s megindult hangon kérte a lelkészt, hogy mégis maradjon, mert valami kimondhatatlan befolyás arra kényszeríti, hogy csakugyan meggyonjon...

Ugyanazon nap éjjel T. tábornok meghalt a nélkül, hogy a katasztrófa bekövetkezését csak sejteni is lehetett volna.

Ma nekem, holnap neked. Már többször említettük, hogy a szerencse sokaknak jövőjét megváltoztatta. Amint értesülünk, egy budapesti bankház eddig több mint két millió forintot fizetett ki megbízóinak 100,000, 90, 80, 30 ezer koronás nyereségekben. A most kezdődő osztálysorsjátéknál olvasóink figyelmébe ajánljuk ezen céget, mely szerencsésénél, szoliditásánál és megbízhatóságánál fogva amúgy is nagy bizalomnak örvend. Ez a cég Török A. és Társa bankháza Budapesten, mely a beérkező megbízásokat pontosan, gyorsan és megbízhatóan teljesíti. Az első osztályú sorsjegyek árai: $\frac{1}{2}$ sorsjegy 6 frt, $\frac{1}{3}$ sorsjegy 3 frt, $\frac{1}{4}$ sorsjegy 1 frt 50 kr, $\frac{1}{5}$ sorsjegy 75 kr. Sorsjegyek bevásárlásánál Török A. és Társa budapesti bankházát, Váci-körút 4/a ajánljuk.

A legjelesebb magyar ásványvíz, mely előkelő orvosok nyilatkozatai alapján kiváló gyógyhatással alkalmaztatik, kétségtelenül a szolymai gyógyforrás. Ez az általánosan kedvelt gyógyvíz, mely elsősorú élvezeti ital is, már Rákóczy korában volt ismeretes. Érdekes, hogy régisége dacára ugyanazon alkatelemekből áll, mint hajdan és eredeti tulajdonságaiból mit sem veszített, amint azt a nagyszámú vegyi elemzések igazolják. Dr. Than Károly, a nagyhirű egyetemi vegytanár összehasonlítván a szolymai és polenai gyógyforrásokat az elsősorú külföldi vizekkel, arra az eredményre jutott, hogy nevezett vizek a külföldi divatos forrásokat nagyon is felülmúlják. Többek között a következőleg nyilatkozik: A szolymai csaknem háromszor koncentráltabb, mint a giesshübli; ugyanannyi víz élvezete mellett az elsővel csaknem hétszerannyi natriumot és mintegy négyannyi bikarbonát maradékot viszünk a gyomorba, mint a giesshübliével. A szolymai víz ennél fogva határozottabban gyógyvíz. E nevezetes forrás hatásáról bővebbet a hirdetési rovatban.

Nyílt tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Bizonnyitvány.

Alulírott t. Hausner Frigyes ur közvetítése folytán Rétyai Benedek és Hölzel budapesti oltáregylet szállító urak által, az alsó-dombói r. kath. templom főoltárát és a szöszéket renováltam. A kiküldött szakavatott emberek fenti t. Hausner Frigyes ur, nemkülönben Szubotha munkavezető és aranyozó vezetése mellett a polikromfrozást igaz műértelemmel a legzölésben, a gazdag aranyozást a legszebb és legjobb kivitelben, teljes megelégedésemre eszközölték, miért is fenti céget mindenkinek a legjobb lelkiismerettel ajánlhatom.

Alsó-Dombó, 1899. május 8.

Marcis Gyula,
esp.-plebános.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák öntözése és trágyázása nyáron.

A gyümölcsfákat többnyire csak télen tisztogatják, meszezik és trágyázzák, ez az oka, hogy a levelek megfodrosodnak, s hogy még az egészséges gyümölcs sem fejlődik jól. A fiatal fák tápanyag híján tönkrel mehetnek vagy sárgulni kezdenek, azért különösen az ujon ültetett fákakat nyáron át is öntözni és trágyázni kell, mi minden nehézség nélkül eszközölhető. Nyáron át egyszer-kétszer a korona körületében nagyobb számú, 40 cm. mély és egymástól 1 m. távolban levő lyukat készítenk; vagy ha a fa a szántóföldön van, 30—40 cmnyi árkot húzunk a korona körül s azután kannával vagy a ganajlehorzó székérral vizet hordunk belé, hogy a mélyebb rétegek jól átnyirkosodjanak. A fa melletti földtányérba vizet öntenünk azért nem célszerű, mert a könnyen cserepesedő talajokat ez által repedeztetjük. Ha a fák lejtőn állanak, akkor a fa körüli árkokat összekötjük és a vizet fától fágig vezetjük. A kövezett udvarokon levő fákat 45 cm. hosszú és 6—8 cm. széles agyagsövek segítségével öntözzük. Nehezen megeredő fákat az öntözésen kívül a kiszáradástól is védelmezzük azáltal, hogy a törzs körül mohát, szecskát, szalmástrágyát stb. rakunk s a törzset szalmával, mohával, fagyapattal betakarjuk és aztán begyagozzuk.

Nyári trágyával ganajlevet és hig árnycséktrágyát használhatunk, de csak akkor, ha a talaj nyirkos, mert különben a gyenge gyökerek megmaratnak. A nyári trágyázás különösen a gyümölcsfák megrakott fáknaí és sovány talajon szükséges, tudjuk, hogy a bogós gyümölcsök igen meghálálják a nyári trágyát.

Azon fákat, melyek kevés virágrügyet mutatnak, kálissal és foszfátokkal trágyázzunk, melyet vízben, vagy trágyaleben oldunk fel; 1 négyszögmeterre 60—100 gr. sót számítnak 25

liter folyadékban. Ezen trágyázási móddal bámulatos eredményeket értek el, azért használatuk nagyon is ajánlható. Különösen a szuperfoszfát használata ajánlatos, mert ez a legkönnyebben oldható, s így a leggyorsabban ható trágyázó anyag.

A ganéj különösen hajtja a fákat, miért is ősszel alkalmazni nem tanácsos, mert különben a hajtás nem érik meg és hidegre fordulván az idő, elfagy.

Még egészen fiatal csemeteket, melyeket rendszerint teremni nem engedünk, kellő öntözés és trágyázás mellett minden kár nélkül termőre hagyhatjuk, mint a tűzetes kísérletek igazolják.

CSARNOK.

Kihallgatások a királynál.

Ő Felsege az uralkodó rendszerint minden alattvalóját, kinek bármi előadandó kérelme van, kihallgatáson fogadja; kivétel csak akkor történik, ha a kérelem nem eléggé komoly. Csakis ennek megállapítása céljából köteles a kihallgatást kérelmező a kabinetirodánál jelentkezni és kérelmének tartalmát előadni. Ha a kérelem olyan, hogy annak teljesítése az uralkodó kegyétől függ, akkor a kérelmező neve előjegyzetetik s tudomására adják az első általános kihallgatás napját és óráját.

Természetes sokszor történik, hogy egyesek valóban neveléses okokból jelentkeznek a kihallgatásra. Az egyik csakis azért jelentkezik, mert felesége házártsos harpia s azt hiszi, hogy ő Felsege segít a baján. A másik meg perpatvarban él a szomszédjával, hogy ennek nyakát szegje, szintén jelentkezik, s hogy annál biztosabban célt érjen, rákeni a nem épen megvetendő vádat, hogy az ipse bizony sokszor csúnyán nyilatkozott a magas kormányról. A harmadik nevezetes veszelty rejtvő titkokkal jön, melyeket ő Felsegével közölni óhajt. Végre jelentkeznek alattvalók — legtöbbször nők — kik semmit mondó, csekély ürügyek révén ő Felsege legmagasabb személyét színről-színre közvetlen-közélebről látni óhajtják.

Mindezeket úgy, mint a tébolyodottakat az általános kihallgatásra nem bocsátják, különben mindenkinek — legyen az mágnás vagy paraszt — egyforma joga van hozzá s innen van, hogy a kijelölt órában — rendszeren 10 órakor — megtekinik a bécsi Hofburg előterme oly kaleidoskopszerű vegyes társasággal, melyet a társadalom minden rangú és rendű osztályából összesereglett egyének alkotnak.

Mindannyian jönnek vagy kegyet kérni, vagy az elnyert kegyet megköszönni. Utóbbiakhoz tartoznak első sorban a hivatalnokok és katonák, mert ezek kérelmeiket illetőleg közvetlen feljebbvalóikhoz utalják és csakis köszöneteket tolmácsolhatják közvetítő nélkül a legmagasabb trón számolyánál. Ez oly szigoruan vétetik, hogy maguk az udvari szolgálathoz beosztott hivatalnokok is, kik különben mindennap szerencsések érintkezni az uralkodóval, csakis kihallgatáson adhatják elő kérelmeiket s csak ez uton tolmácsolhatják köszönetüket.

A kihallgatásra megjelentek, a mint belépnek az előterem csarnokába, bemozdják nevéket az ott ülő hivatalnoknak, ki az előjegyzési listából konstatalja, hogy az illető kihallgatásra csakugyan jelentkezett-e, vagy sem? Magában a teremben, a legmagasabb kabinet ajtaja mellett, spanyolfal mögött ül a szolgálattelvő adjutáns s előtte fekszik a kihallgatásra jelentkezők jegyzéke, már a belépés rendje szerint összeállítva.

Ezen rangjegyzék a belépésnél döntő, miért is föltétlenül megkívántatik, hogy dacára a sokszor hosszabb kihallgatásoknak, mindenki, első sorban pedig a magasabb állásuak, már a kihallgatások kezdetén jelen legyenek. Elveszti elsőbb-

ségét, ha a fölhívás alkalmával nincs jelen s azonkívül félne kell, hogy a késedelmet észreveszi maga a király is. A sorrendnél döntő mindig a méltóságok és alkalmazottak rangosztálya úgy azonban, hogy az egyenlő rangban álló katonák és polgári alkalmazott vagy hivatalnok közt elsőbbséggel bír a katonák, így az osztálytanácsos előtt az ezredes, a követ előtt a tábornok becsáttatik kihallgatásra. Születési rang nem nyújt előnyt s így egy miniszteri fogalmazó, vagy őrnagy előbb lép be mint a gróf, vagy báró, hacsak utóbbi nem kamarás is egyuttal, mert azon esetben még az osztályigazgatónak is elsőbbséget kell engednie az egyszerű nemes embernek. Privát személyeknél dönt a kor és nem, úgy hogy a hölgyeknek a Hofburgban is elsőbbség biztosítottik.

Nagyon természetes, hogy az egyes kihallgatások hosszúra nem nyulhatnak. A kérelem tárgya ugyanis legtöbbször egyszerű, vagy pedig magában a folyamodványban már eléggé kidomborított, azonban a legmagasabb döntés nem történik mindjárt magánál a kihallgatásnál. Mert a kihallgatásnál való személyes megjelenés befolyással bírhat esetleg az ügy kedvező megoldására; egy első pillantás, a megatottság, a fájdalomnak, keservnek egy-egy megnyilatkozása, sokszor az együgyűség szülte csekély félszesség hatásosabbá teszi a kérelmet s kidomborítja annak tartalmát. Ehhez elegendő a rövid pillanat, mert ennél többet nem igen áldozhat a jószágos uralkodó egy-egy alattvalójának, ki két óra alatt száz és száz alattvalót kihallgatáson fogad, különben elütné a kint megilletődve várókat a kihallgatástól.

Az adjutans rendszeren két percet szán minden belépőnek. Azon pillanatban a mint az egyik belép, a másik már a küszöbön várja az emlékeztetőt.

Az uralkodó a bebocsátottakat közvetlen az ajtónál alig két lépésnyi távolban fogadja. Ezen közelség az első pillanatban oly zavarólag hat a legtöbbre, hogy — dacára a jószágos mosolynak, mely az uralkodó bizalmatgerjesztő arcán mindig ott látható, — a legjobban betanult meghajlások is komikussá válnak s egyik-másiknak torkán

akad a szó, pedig ezerszer is elmondta magában az előadandó dikciót. Ilyenkor történik, hogy tapasztalt, öreg kivatalnok Excellenciásnak szólítja a királyt vagy hogy a nő szemé könnybe lábad s nem tud szóhoz jutni. Mondják egy fel-tűnően szép asszonyról, ki híres színésznő volt, hogy a király láttára annyira zavarodott lett, hogy: „Jeszusom nem merek, nem bírok“ kiáltással szökött a teremből. Legnehezebb a katonáknak, kik legfőbb haduruk előtt katonásan, feszesen állnak, előtte meg nem hajolnak, hanem keményen szemébe néznek. A díjok azonban, ki már feljebbvalója előtt szokott földig hajolni — itt elveszti fejét s „királyi tanácsosnak“ mondja a királyt.

Vannak olyanok is, kik tulbecsülik a király elnézését és türelmét. A király kegyesen meghallgatja a rövid kérelmet s rendszeren azon biztató szavakkal végzi: „az esetről informáltatom magam“ — a mi nem üres frázis, hanem vagy a folyamodvány előterjesztése, vagy annak az illető hatósághoz való leküldés alkalmával csakugyan meg is történik. Azután következik egy könnyed fejbólintás, a mi jelzi, hogy a kihallgatásnak vége van s ő Felsege asztalához lép, hol írónnal megjelöli az elintézett kihallgatást. Történik sokszor, hogy a kihallgatott mereven állni marad s a király kénytelen új fejbólintással jelezni, hogy elmehet. Egyik-másik még az ajtótól is visszatér, hogy újra előről kezdje mondókáját — de a király ilyen esetekben is mosolyogva, türelemmel hallgatja a rimánkodót.

Magán kihallgatások gyakran engedélyeztetnek, azonban ritkán kértnek. Hivatalosan kérnek ilyeneket a konsulok és követek, kik kijelölt helyeikre távozni készülnek. Titkos tanácsosok kötelesek évenként legalább egyszer az uralkodónál megjelenni, mi legtöbbször az általános kihallgatások alkalmával történik. A tényleges miniszterek között legtöbbször a közös miniszterek és a két miniszterelnök az, kik a királynak kérelmeket bejelentetik s engedélyt kérnek ahhoz, hogy neki bizonyos ügyekben szóbeli előterjesztést tehessenek. Ezen bejelentés

nem írásban történik, hanem valamelyik hivatalnok által, ki vagy a kabinetirodában vagy az adjutánsnál jelentkezik s e jelentésre egy kitöltött iven jön a válasz: Ó Felsege... minisztert... órákor fogadja. Erre a miniszter az előírt ruhába öltözködik — fekete frakk és fekete nyakkendő — s egyenesen minden antiszembrirozás nélkül lép a király elé. Ezen fogadtatások is — dacára hogy hivatalosak: bizonyos ceremóniákkal vannak egybekötve.

Az uralkodó a minisztert állva fogadja, ez meg állva tesz jelentést — míg a király ülésel meg nem kéri. Különös kegyzámba megy, ha ilyenkor az uralkodó a miniszternek kezét nyújtja. Nem igen nagy kegyre mutat az, ha nem üdvözlő e szavakkal: „Örülök, hogy láthatom.“ Az ülésel való megtisztelés szokásos csak a miniszterelnökkel és a közös miniszterekkel szemben. A szakminiszterekkel Ó Felsege sokszor óráig is állva tanácskozik. Meg is történik, hogy a király helyet foglal a nélkül, hogy a minisztert is ülésel megkínálna.

Általában uralkodók a legjószágosabb, legkegyesebb az összes koronás uralkodók között. Kemény, éles szó nem igen kél ajkán, még a kérelem visszautasítása alkalmával is tartózkodó, jószágos marad. Méltóságát, melynek tudatában van — örzi minden körülmények közt, előtérbe szoritja azt, a nélkül, hogy önönmagát, személyét fölmagasztalná.

Telefon.

Dr. Érsekujvár. A kéreztett tárcát nem írta M. úr.

G. Gy. Preesin. Aranyszabály, hogy lassan, de biztosan. Míg az ügy a megalakulás, illetőleg az életbeléptetés első stadiumán keresztül nem megy, addig nem tanácsos azt új kérdésekkel bonyolítani. Némi tapasztalatokra van szükségünk, mint minden új dolgnál, akkor majd azután tovább fűzhetjük eszméinket. Fellépését mindenki méltányolta és senki sem értette félre.

„Egy megkínzott kartárs.“ Ilyen ügyletekbe nem bocsátkozunk. Ha a jegyző uraknak van valami panaszuk, csinálják maguk között. Indítsanak maguk közt mozgalmat bajaik enyhítésére. Plane görbe utakon nem járhatunk, így is elég göröngyös az egyenes út.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme

Selmecbánya (Hontmegye).

1-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Úrkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely stíl és rajz szerint eszinosan, szolidan és a legutáno-sabbban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását: mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek.

A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítécul.

A többi között a következő munkákat végeztem:

<p>Steffultó. (Hont m.) Oltárok ujtva, a templom festve és új gyóntató-szék.</p> <p>Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujtva és 4 db. új Cherubin.</p> <p>Léva. Zárda-kápolna festése és egy új góth-stylű oltár.</p> <p>Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár ujtva.</p> <p>Selmecbánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.</p> <p>Selmecbánya. Katarina-templom részére egy új mellékoltár.</p> <p>Selmecbánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylű oltár.</p> <p>Selmecbánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylű oltár.</p> <p>Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója ujtva.</p> <p>Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék ujtva.</p> <p>Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylű főoltár, gyóntató-szék és templom festése.</p> <p>Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár stl. serral.</p> <p>Hosszúfalu (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék ujtva.</p> <p>Vág. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár.</p> <p>Egmos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.</p> <p>Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylű oltár.</p>	<p>Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szent Szíve oltár.</p> <p>Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus szent Szíve szobra.</p> <p>Tesmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujtva.</p> <p>Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék ujtva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.</p> <p>Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.</p> <p>Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujtva és a szentély f stve.</p> <p>Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.</p> <p>Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujtva és a templom festve.</p> <p>Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.</p> <p>Zaluzsány (Gömör m.) Egy új Jézus szent Szíve oltár.</p> <p>Dalmád. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János köszöbor és a templom festve.</p> <p>Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylű mellékoltár.</p> <p>Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állványal.</p> <p>Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.</p> <p>Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.</p> <p>Szt. Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.</p> <p>Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szent Szíve szobra állványal.</p> <p>Szélakna. (Hont m.) Öt oltár, egy szószék ujtva és egy új szent sir.</p> <p>Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.</p>
---	---

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

33-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stílus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készíttetnek el. Tervezetek, költségeloirányzatok készséggel küldetnek.

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujitását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaerőnkkel a legszebben készítünk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e tereen is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1898-1899-ik években a többi között a következő munkálatokat végeztük:

Nyitra m. Gulgóe, oltár-átalakítás.
 Gerencsér, főoltár renoválása, új főoltárkép.
 Darázs, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
 Moesonok, egész templom renoválása.
 Kis-Baáb, egész templom renoválása.
 Kis-Appony, egész templom renoválása és kifestése.
 N.-Kér, új főoltárkép.
 Nyitra, Apáca-zárda, tornaterem kifestése.
 Ratkóc, főoltár.
 Krakován, két új oltár.
 Hrádek, lourdesi oltár.
 Szenic, főoltár és szószék.
 Bajna, lourdesi oltár.
 Cséjthe, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.
 Szered, Jézus- és Mária-szobor.
 Madunic, egész templom renoválása.
 Pozsony m. Gerencsér, egész templom renoválása.
 Sempte, Jézus- és Mária-szobor.
 A.-Dombó, egész templom renoválása.
 Pudmeric, egész templom renoválása.
 Halmos, egész templom renoválása.
 Kajal, új főoltár és szószék.
 N.-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.
 Jakabfalva, úrkoporsó.
 Lamaes, új főoltár.
 Cseszte, Jézus Szíve oltár.
 Szilines, főoltár renoválása.
 Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárok ujitása.
 Felső-Galla, egész templom ujitása.
 Szent-Péter, lourdesi oltár.
 Gyalla, új főoltár.
 Dád, egész templom ujitása és új főoltárkép.
 Kürth, lourdesi barlang szoborral.
 Esztergom m. N.-Ólved, Jézus Szíve oltár.
 Bács megye. Szantova, oltár ujitás.
 Ó-Sziva, lourdesi oltár.
 Baja, templom-renoválás.

Borsod m. Szirák, lourdesi oltár.
 Bánhorváth, lourdesi oltár.
 Mező-Csáth, úrkoporsó.
 Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
 Ozd, úrkoporsó.
 Csanád m. Mező-Kovácskő, főoltár.
 Győr megye. Révfülo, két oltár átalakítása.
 Gyirmóth, új oltár szentsírral.
 Gyarmath, Jézus Szíve oltár.
 Heves m. Pétervásár, úrkoporsó.
 Csehi, oltár.
 Gyöngyös, Mária-oltár.
 Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
 Hont megye. Ipolynyék, főoltár.
 Beménd, lourdesi oltár.
 Adács, úrkoporsó.
 J.-N.-Kun-Szolnok m. Rákóczi, oltár.
 Török-Szt.-Miklós, oltár.
 N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
 Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
 Radnoth, főoltár és szószék.
 Moson m. Magyar-Kimle, új főoltár.
 Horvát-Kimle, templom renoválása.
 Páiski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
 Nezsider, főoltár.
 Hegyeshalom, egész templom renoválása.
 Kiliti, egész templom renoválása.
 Pest megye. Budapest. Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
 Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
 Erzsébet-kórház, oltár.
 Nagy-Maros, úrkoporsó.
 Szent-Ivan, úrkoporsó.
 Fajsz, oltár.
 Adony, Szt.-Háromság oltár.
 Pomáz, főoltár.
 Taksony, főoltár.
 Jakabszállás, lourdesi oltár.
 Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
 Szabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárok.
 Nyiregyháza, úrkoporsó.
 Sibirj, főoltár ujitása.

A nagyérdemű sport-közönségnek

tisztelettel ajánlom sok éven át

Nyitrán, Plebánia-utca 4. sz. a.

fenálló és jóhírű

PUSKAMŰVES

ÜZLETEMET

melyben mindennemű vadász- és fényűzési fegyvereket, revolvereket, töltényeket, vadászkeszleteket, s minden e szakba vágó tárgyakat raktáron tartok. 2-3.

Együttal tisztelettel értesitem, hogy nálam mindennemű

kerékpárok

urak és hölgyek részére,

ugyszintén a legújabb **Graziosa Chainless**-félék, melyek a mai technika remekművei, valamint minden hozzátartozó alkatrészek és kellekek is, a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Javitások gyorsan és legolcsóbb árak mellett eszközöltenek. — Ugyszintén **kerékpároktatást** urak és hölgyek részére nyújtok saját kerékpárimon.

Midőn ezt a n. é sportközönségnek becses tudomására hozom, szíves partolását kerve maradok teljes tisztelettel

II. REYMANN VENCEL,
puskaműves és kerékpár-javitó.

ELŐFIZETÉSEK

a „Nyitramegyei Szemle” részére felvételnek a kiadóhivatalban.

SZMRDÁK

(Büdöskő)-fürdő.

A kontinens egyik legerősebb és legnagyobb gyógyhatású fürdője, Nyitramegyében.

Posta és vasut-állomás **Szenic**, a magyar északnyugati vasut vonalán; a morvavölgyi vonalon állomás **Holics**. Szobák a fürdő-vendéglőben 50 krtól 1 frtig naponként. A fürdő közelében levő községben pedig 1 frttól 1 frt 20 krig kapható szállás egész hétre. Kádfürdők I. oszt. 80 kr, II. oszt. 40 kr. 3-4.

A fürdőidény május 25-én nyílik meg. Fürdőilleték (Curtaxe) nincsen.

Gróf Schönborn Buchheim Ervin beregmegeyi uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. KÉTLI, Dr. BÓKAI, dr. WIDERHOFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomormegbetegedésnél.

Kitűnő ízű ital, igen üdítő viz.

Gyomorbajok elleni specificum.

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav túlságos képződésénél, gyomorégés, böfögés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával kitűnően beválik; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Polenai gyógyforrás.

Első rangú diatétikus víz; legüdítőbb asztali víz, borral vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Ezen ásványvizek megrendelhetők: az uradalmi ásványvizek bérleti kezelésénél Szolyván (Bereg m.)

Ár: 1/60 1/2 literes üvegekkel telt láda 4 frt 40 kr. 1/40 3/4 literes üvegekkel telt láda 4 frt 20 kr. Luhi és polenai víz 60 krral olcsóbb.

Az üres üvegek ládánként 1 frt 40 krért franco visszavételnek.

3-8.

Első es. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában)
 Kítüntetve arany érmekkel

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-,
 bánya- és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és
 ingatlan tulajdonosok szállítója.

E homlokzat-festékek, melyek mészen feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 40 kü-
 lönböző mintában kilónként 16 krtól tefelé szállíthatók és ami a festék szűrítettségét
 illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Egyházi és egyleti zászlók

Kítüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebb egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ő császári és királyi
 fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dűsan felszerelt

**egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
 tárgyaikat**

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

= MISERUHA K A T, =
Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalgyleti és temetkezési egy-
 leti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-
 gyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.
 Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.
 Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

50-52.

Műhímzés

Templom és kápolna berendezések

Egyházi ruhák és főhőnemiékek

Szabó-műhely nyitása.

Van szerencsém a főtisztelendő papság,
 valamint a nagyérdemű közönség szives tu-
 domására hozni, hogy

Nyitrán, Plebánia-utca 28. sz. alatt

papi és polgári

szabó-műhelyt

nyitottam. — Több éven át e téren szer-
 zett tapasztalataim azon kellemes helyzetbe
 juttattak, hogy a legmagasabbra menő igé-
 nyeknek is megfelelni képes vagyok.

Elvállalom minden e szakmába vágó

papi és polgári ruhák,

valamint a klerus számára

reverendák, címádák, téli kabátok, fel-
 öltők stb. készítését.

Midőn ezt a főtisztelendő papság és a
 n. é. közönség tudomására hozni bátorko-
 dom, szives pártfogásáért esedezve, maradok

a legmélyebb tisztelettel

Otrubny Mihály,

2-3.

papi és polgári szabó.

Hirdetmények jutányos áron felvételnek a „Nyitramegyei
 Szemle“ kiadóhivatalában.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak,

Szőlőtrágya-kompozíció

és **egyéb műtrágyaféléket** elismert kitünő
 minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. Váci-körút 21.

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.